

1. Tõenäoliselt on enamikule mälumänguritest tuttavad aimeraamatuid "Eesti elusloodus. Kodumaa looduse teejuht" ja "Teekaaslane. Kultuurilooline Eestimaa". **Kuid kes on nende autoriks?** Ta on lõpetanud Tartu Ülikooli bioloogi ja ajakirjanikuna, toimetanud ja tõlkinud inglise keelest kümneid loodusvaldkonna trükiseid ja olnud mitme teadusfilmi stsenaarist. Ka on ta teinud kaastöid ETV sarja "Osoon" tarbeks. Ta oli 1989–2001 ja on alates 2014. aastast ajakirja Horisont peatoimetaja, lisaks on ta ka Horisonti välja andva MTÜ Loodusajakiri vastutav väljaandja.
2. **Millise omaaegse linnriigi valitseja oli Gilgameš**, kuulsa eepose nimitegelane? Tegemist on maailma ühe iidsema linnaga, mis oma hiilgeaegadel (ca 2900 eKr) oli väidetavalt maailma suurim linn, seal elas 50 – 80 000 inimest, tema linnamüür oli 8.7 km pikk.
3. Brachystegia perekonna puude suahiilikeelne nimetus on andnud nime kooslusele, mis võtab Lõuna-, Kesk- ja Ida-Aafrikas enda alla ligi 3 000 000 km². Tegemist on heitlehiste hõredate metsadega, kus puuduvad asteltaimed. Puud on madalad, 15 meetrit on enamasti laeks, paljud aga kasvavad üksnes 8–10 meetriseks. Aafrika kohta harjumatult on tegemist seenemetsaga, vihmaperioodil võib sealt leida näiteks maailma suurima söödava seene, mille kübara diameeter võib ulatuda kuni meetrini. Loomastiku poolest ei konkureeri küsitavad metsad muidugi savannidega, kuid seal elab mitmeid antiloobilikke, kaelkirjakuid, ka elefandid võivad ringi rännates metsa sattuda. Kiskjatest võib seal kohata hüäne ning leopardi. **Kuidas on selle koosluse nimi?**
4. **Kes on see 20. saj disainiklassik (sünd 1932), kes tuntuks saanud ennekõike oma plast- ja klaaskiudtoolidega?** Tuntumad neist on *Pallotuoli* ja *Mullituoli*. Kuivõrd ta töötas omal ajal Asko heaks, siis nt säärase lambi sugulase võib praegu Tartu Askost soetada 139 € eest.

5. **Kes istub Artur Talviku ja Šamil Bassajevi vahel?** Küsitav ajakirjanik on hariduselt geograaf, on töötanud näiteks Eesti Ekspressi poliitikatoimetajana (1989-1991) ning Eesti Päevalehe erikorrespondendina (1998-2002), andnud välja ajakirja Kodukiri (1993-1998), olnud Jõelähtme vallavanem (2009) ning loonud mitu dokumentaalfilmi, peamiselt Kaukaasia ja Balkani kriisikolletest. Tuntud on ka tema poeg esimesest abielust, kelle parimad päevad näikse küll olevat juba minevikus (6.koht MM-il 2011). Side sama perekonnanime kandva kuulda lauljaga teadaolevalt puudub. Kes?

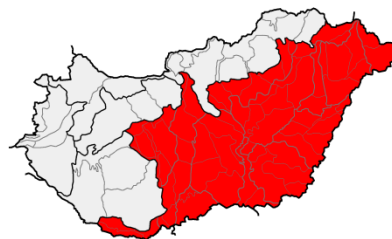

6. Teda (1941-2012) võib nimetada ka romantikafilmi kuningannaks - ta on selliste tuntud filmide nagu "When Harry Met Sally", "You've got mail" ning "Sleepless in Seattle" stsenaarist, neist kahel viimasel ka režissöör. Stsenaaristid olid juba küsitava mõlemad vanemad, ent enne filmimaailma jõudmist jõudis ta olla ka näiteks JFK interniks Valges Majas. Esimeseks tema linastatud stsenaariumiks sai "Silkwood" (1983), mis teenis ka kohe Oscari nominatsiooni. Et tema teine abikaasa oli Watergate'i skandaali üks paljastajaid Carl Bernstein, oli ta ka üks väheseid, kes teadis, kes on peidus varjunime "Deep Throat" taga. Paari lahutust saatsid aga intriigid ja meediakära, oma südamevalu elas ta välja järgmises filmis "Heartburn" (peaosades Jack Nicholson ja Meryl Streep). Oscarit küsitaval võita ei õnnestunudki, nomineeritud filme on kokku kolm. **Kes?**

7. Noormees pildil on PSG kasvandik. Debüüdi klubi esindusrivistuses tegi ta 2013. aasta märtsis, mil tal oli 17-aastaseks saamiseni veel pisut vähem kui 4 kuud aega. Kuna PSG tuli nii 2013 kui ka 2014 Prantsusmaa meistriks, sai ka tema oma esimesed tiitlid. Et aga läbimurret põhimeeskonda ei järgnenud, siirdus ta Torino Juventuse ridadesse. Ka seal jäi mänguaeg kasinaks - kahe hooaja peale kokku 15 mängu, ent tiitlikogusse sai lisatud Serie A tiitel (2015). Enne mullust hooaega laenas Juventus aga küsitava mängija Müncheni Bayernile, ning nüüd on saabunud ka oodatud läbimurre klubitasandil ja ka rahvuskoondises. Et Bayern tuli tänavu suvel ka Bundesliga meistriks, on noormehel juba enne 20-ndat sünnipäeva ette näidata Prantsusmaa, Itaalia ja Saksamaa meistritiitel. **Kes?**

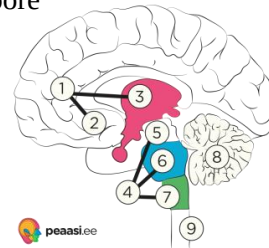
8. See tasandik hõlmab ca 56% Ungari pindalast, aga ulatub otsapidi ka naaberriikidesse (Slovakkiasse, Ukrainasse, Rumeeniasse, Serbiasse, Horvaatiasse). Nagu paljudel geograafilistel objektidel on ka sellel tasandikul eri keeltes erinevad nimed, rahvusvaheliselt (sh eesti keeles) on levinuim siiski ungarikeelne nimi. **Mis nime see tasandik ungari keeles kannab?**

9. Selle mõiste võttis 1868 kasutusele ameerika etnoloog Daniel Brinton raamatus *Uue maailma müüdid*. See on müütiline tegelaskuju, kes teeb tempe, kavaldab, rikub häid kombeid, petab ja saab ise petta, leiutab uusi asju ja võtab osa kultuuri või kogu maailma loomisest. Tavaliselt on ta loomakujuline (Põhja-Ameerikas levinuimalt koiott), kuid võib kergesti oma kuju muuta. Mõnede uurijate arvates võib seda mõistet kasutada ainult Põhja-Ameerika põlisrahvaste pärimustes esinevate tegelaskujude kohta, teised peavad seda kuju üleilmselt universaalseks. Eestis leitakse sellele kujule omaseid jooni nt Vanapaganas, Rehepapis, loomamuinasjuttudes on selline sagedaimini rebane. **Kuidas sellist pärimuslikku vembumeest üldmõistena kutsutakse?**
10. Preisi-Austria sõja otsustav lahing peeti 3. juulil 1866 Böömimaal. Helmuth von Moltke juhitud 220 tuh meheline Preisi armee purustas Ludwig von Benedeki juhitud 250 tuh mehelise Austria-Saksimaa ühendarmee. Lahingu mälestuseks kirjutas Johann Gottfried Piefke ühe kuulsama Saksa sõjaväemarsi. **Mis nime all on see lahing tuntud?** Kasutusel on mitu erinevat nimetust, vastuseks kõlbavad kõik.

11. Üks neist oli rännumees. Ta sündis ilmselt mõnes Vana-Preisi provintsis umbes 1775. aastal. Täpset sünni- ega surmaaega ei teata, kuid on teada, et aastaks 1829 oli ta juba surnud, arvatavasti suri Danzigis (Preisimaal). Tema rahvus on teadmata, ilmselt oli ta kašuub, poolakas või sakslane, samuti on teadmata tema täpsed eesnimed. Tuntuks sai ta oma raamatuga „Kosmopoliitilised rännakud. Kiri Eestimaalt 1797”. Teine neist oli teadusfilosoof, kes sündis 1924. aastal Viinis ning suri 1994. aastal Zürichis. Suure osa oma loomingust pühendas ta võitlusele teaduse üliluslikkuse vastu ühiskonnas, rääkides “tõe türanniast” ja sellest, et teadus on muutunud repressiivseks ideoloogiaks. Tema kuulsaimad teosed on "Against Method" ("Meetodi vastu"; 1975, eesti keeles 2016) ja "Farewell to Reason" ("Hüvasti, mõistus"; artiklite kogumik; 1987). Ühte küsimusse seob neid ühine perekonnanimi ning ilmselt ka vähemalt üks sama eesnimi. **Milline perenimi?**

12. See hallainest paarismoodustis (pildil nr 3) asub ajukoore ja vaheaju vahel ning edastab meelegaorganitest tuleva informatsiooni vajalikesse suurajukoore piirkondadesse. Seal ka selgub, milline meelegaorganitest tulenev sõnum saab teadlikuks ning hakkab osalema liikumiskoordineerivas infovahetuses väikeaju, basaalganglionide ja peaaju koore vahel. Selle kaudu mõjutatakse ka tahtmatuid, emotsioone väljendavaid liigutusi. Vanasti kutsuti seda ka nägemis- või tundeühmuks, praegu kasutatav nimi tuleneb kreekakeelsest sõnast *‘kamber, ruum’*. **Mis nime see peaaju osa kannab?**

13. Eero Saarise TWA terminal Kennedy lennuväljal (1962) on end arhitektuuriajalukku jäädvustanud. Tänavu septembris avati väga sarnane Oguz Hani nimeline lennujaamahoone. Selle projektis ja ehitas Türgi firma Polimeks, mis sinna riiki ja selle pealinna ehitanud mitmeid teisigi suurejoonelisi ehitisi, nt Önnepalee. **Mis linnas selline ekstravagantne lennujaamahoone asub?**

14. **Kes on kunstnik?** Sündinud on ta 17. detsembril 1930 Tilsitis ning ilmselt seetõttu ka Sovetski aukodanik. Oma kodumaal on ta tunnustet kunstnik, kuid rohkem tuntud siiski ühes teises valdkonnas. Vasakpoolsel pildil on autoportree, parempoolsel on ta kujutanud üht oma kumiiri.

15. Sakslaste populaarseim perenimi on veskimees, inglased sepp. Maailma populaarseima nime Li /Lee tähenduse leiame aga (sarnaselt eestlastega) loodusest. **Mida tähendab Li eesti keeles?** Eestlastest on see perekonnanimeks näiteks tänavu Riost 9. ja 14. kohaga naasnud sportlasele.

16. Esimene versioon sellest veebipõhisest videomängust avaldati 2009. aastal, selle tootja Riot Games'i väitel mängib igapäevaselt seda mängu keskmiselt 12 miljonit inimest. Mängus on 4 erinevat maailma, kus mängida: Crystal Scar (Kristalllõhe), Twisted Treeline (Väärastunud Mets), Summoner's Rift (Manajate Org) ja Howling Abyss (Ulguv Kuristik), mängijal on 121 erinevat tšempionit, keda kontrollida. Mäng on ka populaarne e-spordiala, välja jagatavate auhinnarahade edetabelis ollakse Dota2-e järel teisel kohal. Alates 2011. aastast peetakse ka maailmameistrivõistlusi, populaarsust näitab kasvõi 2014. aasta finaali, mis peeti 45 000 pealtvaataja eest Soul World Cup staadionil. MM-il pärjatute tabelist leiame ka Võrumaa noormehe Johannes "puszu" Uibos'i, kes 2013. aastal jõudis Fnatic võistkonna koosseisus poolfinaali. **Milline mäng?**
17. Tänavu veebruaris leiti enesetapu tagajärjel 41-aastaselt surnuna ameeriklasest trikirattalegend, kes teenis oma kuldajal kogutud arvukate võitudega ära hüüdnime Miracle Boy ehk Imepoiss. Vahemikus 1995-2009 võitis ta X-mängudel 14 kulda, 6 hõbedat ja 4 pronksi. Kokku 24 medaliga on ta X-Mängude medalitabelis teine Bob Burnquisti (27) järel. 2007. aastal ka Simple Sessionil võistelnud rattalegend loobus rattasportidest 2011. aastal, et keskenduda rallisõidule Subaru tiimis USA meistrivõistlustel. Küsitavast on tehtud ka BMX arvutimäng. **Kes?**
18. Selle 1533 asutat Colombia põhjaosas asuva linna vanalinna peetakse üheks värviküllasemaks maailmas. Linnas elab ligi miljon inimest, tegemist riigi suuruselt viienda linnaga. Linna nime kannab bioloogilise ohutuse protokoll, mis piirab geenmuundatud organismide levikut ja sätestab nende kasutamise korra (jõustus 11.sept 2003). **Mis linn?**

19. 4. märtsil 1933 saatis ühe Euroopa riigi pisikestkasvu (149...153 cm) valitsusjuht parlamendi laiali ja kehtestas seejärel Mussolini eeskujul autoritaarse režiimi. Lõpliku vormistuse sai see võimuhaaramine sama aasta 1. mail vastuvõetud konstitutsiooniga. Järeldamina puhkes seal riigis järgmise aasta veebruaris mõnepäevane kodusõda. Võimuhaaraja ei saanud oma diktaatoriseisust siiski kaua nautida – 25. juulil 1934 ta 41-aastasena mõrvati. **Kes oli see ebaõnnestunud diktaator?** 1 punkt riigi eest.

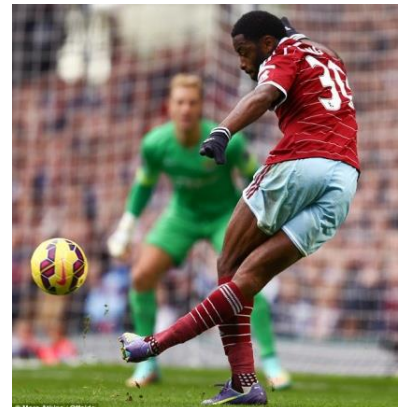
20. Küsitav bänd kogunes 1964. aastal Birminghamis ning tegutseb tänaseni. Algkoosseisust on alles vaid trummar ning peamine laulude autor Graeme Edge, teised liikmed on vahetunud. Aastate jooksul on välja antud 16 stuudioalbumit, neist viimane 2003. aastal, ent seni viimane suurem tuur toimus alles möödunud aastal. **Milline bänd?**

21. Küsitav ühiskonnategelane, vaimulik, kirjanik ja poliitik sündis 1871 Gulbene lähedal. 1890 - 1899 õppis Tartu ülikoolis usuteadust, oli seejärel kuni 1918 õpetaja mitmes luterlikus koguduses. Sajandi algul alustas kirjanduslikku ja publitsistlikku tegevust. Oma vaadetelt oli antisotsialist, küll rahvuslikult meelestatud, samas aga üpris vene- ja monarhiameelne ning saksavastane, kutsudes üles katkestama igasuguse läbikäimise sakslastega. Läti vabadussõja aegu juhtis seevastu 10.maist kuni 29.juunini saksameelset nukuvalitsust. Pärast selle kukutamist lahkus Lätist, naases 1924, mõisteti riigireetmise eest 3 aastaks vangi. 1926 asendati vangistus maalt väljasaatmisega. II ilmasõja ajal tuli taas Riiga, kus suri 1942. **Kes oli see vastuoluline tegelane?**
22. Keemiline valem on sel orgaanilisel happel, mille 1832. aastal avastas prantsuse keemik M.E. Chevreul, $C_4H_9N_3O_2$. Tänapäeval on see valge, kristalliline aine maailma enim müüdav toidulisand. Selle manustamine stimuleerib valgusünteesi skeletilihastes, suurendab lihaste jõudu, soodustab keha rasvavaba massi kasvu ja pärsib väsimuse tekkimist ning süvenemist kehalisel tööol, seetõttu kasutavad lisandit peamiselt sportlased. Selle aine tarvitamist uuritakse kui ühte võimalikku ravimeetodit, mis aitaks ravida mitmeid haigusi, sh lihase- ja närvi-lihasehaigusi, neuroloogilisi ja neurodegeneratiivseid haigusi, artriiti, Parkinsoni tõbe, lihaste düstroofiat ja depressiooni. **Kuidas on selle aine nimetus, mille aluseks on olnud kreeka keelne sõna "liha"?**
23. Küsitav (1894-1984) oli üks meie juhtivaid kubiste, *Eesti Kunstnikkude Ryhma* liige. 1930-tel ei kohanenud valitseva *pallasliku* realismiga (saati siis hilisema sotsrealismiga) ja tõmbus pikaks ajaks tagasi. Üllatava taassünni tegi 1960-tel, loomejõu säilitas surmani, pälvides 1984 Konrad Mäe medali. Sama nime kannab üks Türgi tuntumaid veinitööstusi, kes turustab oma toodangut *Artemise* brändinime all. **Kes on see kunstnik?**

24. *Onistar* oli sajandi algul Eesti viinaturu liider. Praeguseks on pankrotis nii *Onistar* ise (ja tema järglased) kui selle suuromanik Igor Savenkov. Üks *Onistari* ambitsioonikaid projekte oli jõuline minek USA turule. Augustist 2002 kuni maini 2003 olla selleks tarbeks spetsiaalselt toodetud mürjusest seal müüdud 710 tuhat liitrit, plaaniti müüa üle miljoni liitri aastas. **Mis nime see eksklusiivne ja hirmkallis viin kandis?**
25. Küsitava nimekirja avas 2011. aasta kevadel Juhan Koppel. Hiljem on sinna lisandunud Timothy Henry Charles Tamm, Reigo Kebja, Thorny Valk, Karl Reinkubjas ning seni viimasena Frida Laigu. **Milline saavutus neid ühendab?**

26. Küsitav vene ajaloolane ja inimõiguslane (1927) hakkas dissidentlikus liikumises osalema peale Stalini surma ja Beria vahistamist. 1976. aastal asutas ta koos mõttekaaslastega Moskva Helsingi grupi, et jälgida NSV Liidu tegevuse vastavust Helsingi lõppaktile. Aastal 1977 emigreerus ta Ameerika Ühendriikidesse. Ta jätkas tööd Moskva Helsingi grupi esindajana; avaldas kirjutisi inimõiguste olukorrast ja dissidentide tegevusest Nõukogude Liidus ning töötas ajakirjanikuna raadiojaamades Vabadusraadio ja Ameerika Hääli. Aastal 1990 ilmus tema autobiograafia "Sula põlvkond". Aastal 1993 pöördus ta tagasi kodumaale, kus on jätkanud inimõiguste kaitsmist ja Venemaa võimuesindajate ebademokraatlike sammude kritiseerimist, 1996. aastal sai ta Helsingi Grupi juhiks. 2012. aastal tunnustas Toomas Hendrik Ilves teda Maarjamaa Risti kolmanda klassi ordeniga, paljude tunnustuste seast väärivad äramärkimist näiteks Sahharovi mõttevabaduse auhind (2009), Olof Palme auhind (2004) ning Prantsuse Aulelegioni orden (2007). **Kes?**
27. **Milline on Päikese ja Siiriuse järel näiva heleduse poolest kolmas täht (tähesuurus -0.72)?** See on nähtav lõunapoolkeral, asub Kiili tähtkujus. Sama nime kannab ka 2004 asutat Eesti kirjastus, mis ühe oma missioonina näeb William Somerset Maughami loomingu vahendamist.
28. See 20. saj üks tuntumaid prantsuse poeete (1900 – 1977) sai luuletajana laiemalt tuntuks alles pärast II maailmasõda. Enne oli ta kuulsust kogunud filmistsenaristina, tema käsikirja järgi lavastas Marcel Carne mitmed poeetilise realismi meistriteosed – *Udune kaldatänav*, *Õised külalised*, *Paradiisi lapsed* jt. Tema luule räägib peamiselt elust Pariisis ja elutingimustest pärast II maailmasõda. Üheks tema juhtmõtteks oli sealjuures *ära jutusta oma elust*. Kasutas väga lihtsat keelt, mistõttu tema luulet kasutatakse sagedasti prantsuse keele õpikuis. Mitmed tema luuletused on ka viisistatud, kuulsaim neist Joseph Kosma *Les Feuilles mortes*. Eesti keeles ilmunud luulekogud *Kuidas portreerida lindu* (1965) ja *Rongkäik* (2004), mõlemad tõlkinud Ain Kaalep. **Kes?**
29. **Kuidas nimetatakse jalgpallis lööki, mil palli tabatakse ühe jalaga seda teise jala tagant mööda viies?** Nimetus tuleb Argentinast popitegemise kohta käivast väljendist, kuivõrd teadaolevalt esmakordselt sooritas sellise löögi *Estudiantes de la Plata* mängija Ricardo Infante 1948.

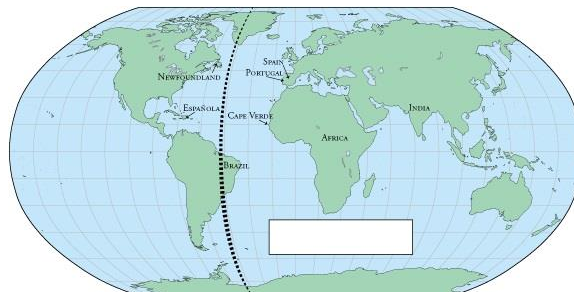
30. Küsitav (1929 – 2007) oli üks olulisemaid postmodernistlikke filosoofe ja kultuuriteoreetikuid. Alustas marksistina (*Tarbimisühiskond*, 1970 – tarbimine ei põhine mitte inimese enda vajadustel, vaid ühiskonna loodud tarbimismudelitel), 1970tel pöördus lõplikul postmodernismi. 1981 ilmunud *Simulaakrumid ja simulatsioon* võttis tänapäeva ühiskonna iseloomustamiseks kasutusele termini hüperreaalsus – see on valdkond, mis on loodud kaasaegse infotehnoloogia abil (meedia, meelelahutustööstus, arvutimängud) ning on meie jaoks intensiivsem ja usutavam kui reaalsus ise. Hüperreaalsuse kujundid, koodid ja mudelid hakkavad mõjutama meie mõtlemist ja käitumist. Väidetavalt põhineb tema ideedel kultusfilm *Matrix* ja selle frantsiis. **Kes oli see mõtleja?**

31. Tänavu märtsis asus ettevõtte Eleon AS, mille omanikuks on vennad Sõnajalad, rajama Ida-Virumaale tuuleparki. Peale plaanijärgset valmimist 2019. aastal oleks see koguvõimsusega 100MW Baltimaade suurim. Lüganuse valda rajatava tuulepargi asukohaks on 1974. aastal tööd alustanud ja 2012. aastal varude ammendumise tõttu suletud karjäär, mille põlevkivitoodang ulatus umbes 2,4 miljonit tonnini aastas. Kaevanduspiirkonna taaskasutuse detailplaneeringu järgi on sinna kavandatud veel Kaitseliidu lasketiir, veespordikeskus, aherainete taaskasutusala ja erinevaid puhkevõimalusi. Nime on neile objektidele andnud Lüganuse valla küla, kus 2011. aasta rahvaloenduse andmetel ei elanud ühtegi inimest. **Milline on nende ühine nimi?**
32. See 24.veebr 1927 sündinud näitlejatar on elanud pika teatri- ja filmielu, suurimat tähelepanu ja tunnustust on pälvinud üks tema esimesi – Alain Resnais' *Hiroshima mon amour* (1959) – ja viimaseid filme – Michael Haneke *Amour* (2012). **Kes?**

33. Ülal paremal näete fotoefekti, mille põhjustavad läätsemoonutused fookusest väljas olevatele valguspunktile või foto taustal olevatele objektidele. Efekti saavutamiseks tuleb pildistada väga väikese sügavustervusega, ehk siis võimalikult suure avaga, palju abi on ka valgusjõulisest objektiivist. Kuigi efekt on tuntud juba fotograafia algusaegadest, on see seoses valgusjõulisemate ning kvaliteetsemate objektiivide kättesaadavaks muutumisega jõudnud ka massidesse. Eelmise sajandi lõpust alates levib selle kohta ka jaapani keelest pärinev termin, mida me teilt küsimegi. **Millise nime all tuntakse seda esteetiliselt hägustatud tausta fotoefekti?**

34. **Millise nimega tunneme me kaardil tähistatud joont?** Talle nime andnud sünnipaik on tänapäeval väike 9000 elanikuga linnake Hispaania keskosas, sünniajaks on aga 7. juuni 1494. Just siis ja seal jagasid Portugal ja Hispaania omavahel ära väljaspool Euroopat avastatud uued maa-alad.

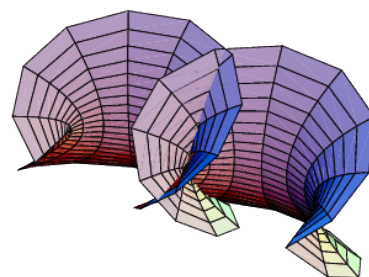

35. See 104 – 206 km² soolatasandik Utah` põhjaosas on jäänuk pleistotseeni-aegsest järvest. Soolakihi paksus on seal keskmiselt 1.8 m, nime on see saanud seda kanti uurinud ohvitseri ja karusnahaküti järgi. Sama nime kannab ka pais ja paisjärv Columbia jõel. Küsitav soolalagendik on aga ennekõike kuulunud selle poolest, et tänu tema peegelsiledale pinnale on seal püstitatud kümneid maismaasõidukite kiirusrekordeid. **Mis nime see soolatasandik kannab?**

36. Vastavalt levinud arusaamale on tänapäeval igaühel meist õigus viieteistkümnele kuulsuseminutile. Mõne kuu pärast möödub kümme aastat sellest, kui noormees pildil Liis Treimanni abil üleöö kuulsaks sai. **Küsimegi teie käest, et mis nime all teda tuntakse?** Võite vastata ka kodanikunime, lisapunkte te paraku ei teeni.

37. **Kuidas kutsutakse joonpinda**, mille kõik moodustajad lõikavad üht ja sama ruumilist kõverat ning on paralleelsed ühe ja sama tasandiga? Võiks arvata, et see on nime saanud ühe rahva järgi, tegelikult aga 1814 – 1894 elanud Belgia matemaatiku järgi. Sama mehe nime kannavad ka matemaatilised terminid ... *arvud*, ... *hüpotees*, ... *kehad*, ... *kolmnurk*, ... *konstant*.

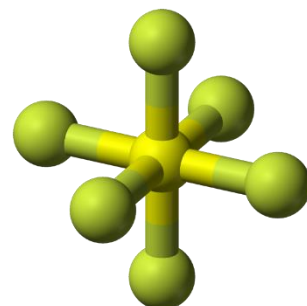
38. Kuulete kuulsat aariat *Regnava nel silencio* Anna Netrebko esituses. Ooper esietendus Napolis 1835 ja põhineb Walter Scotti 1819 ilmunud romaanil, mille alusel oli juba varem loodud kolm ooperit. **Mis ooper ja kes on helilooja?**
39. Andy Murray esinumbriks tõusu taga arvatakse olevat tänavu taas elustatud koostöö Ivan Lendliga. Koostöö tenniselegendiga algas 2011 aastal, ent katkes kolm aastat hiljem, ning Murray treeneriks asus üks teine kunagine esireket, keda me küsimegi. Küsitava tõus tennisetippu algas 1999. aastal, kui ta asetamata mängijana Austraalia lahtistel finaali jõudis. 2004. aastal tõusis ta viieks nädalaks edetabeli esinumbriks, omamata samas ühtki suurvõitu. Selle vea parandas ta 2006. aastal, võites nii Austraalias kui Wimbledonis, nende võitude abil tõusis küsitav taaskord esireketiks. Mängijakarjääri lõpetas ta 2009. aastal, järgmisel aastal alustas treenerikarjääriga. Et Andy Murrayga jäi küsitaval Grand Slami turniir võitmata, on tema ainus suurvõit treenerina Marion Bartoli edu Wimbledonis 2013. aastal. **Kes?**
40. Seda gruusiapärast alõtsakastet mäletavad paljud ilmselt juba varasemast, viimasel ajal on see taas populaarsust kogumas. Kasutatakse nagu ketšupit, ideaalselt sobib šašlõki juurde, paljude arvates kõlbab ka jõulu-näärilauale verivorstide kõrvale. Koosneb alõtsapüreest (kõlbavad ka teised ploomiliigid), millele lisatud mitmeid maitseaineid, ennekoike koriandrit, tilli, münti, apteegitilli, tšillit. **Mis on selle kastme gruusiapärase nimi?** NB! Sellesse kastmesse tomatipüreed ei panda.

41. Üks Eesti edukamaid ja viljakamaid kaasaja kirjafondiloojaid õppis graafilist disaini Eesti Kunstiakadeemias, Gerrit Rietveldi Akadeemias Amsterdamis ja Haagi Kunstiakadeemias Hollandis, viimased kümme aastat elab ja töötab ta aga trükikunsti sünnimaa fondipealinnas Berliinis. Ta on loonud juba üle kümne fondipere, millest tuntumad ja nii Eestis kui maailmas rohkelt kasutust leidnud on Adam, Arvo Baton ja U8, tema loodud fonte kasutavad nii erinevad muuseumid, ajakirjad üle maailma ning ta on loonud ka eritellimusel kirjatüüpe näiteks moemajale Balenciaga ning ajakirjale GQ France. **Kes?**

42. Pildil olev mõõgaga tibi on ilmselt tuntuim Hiina näitlejanna Hollywoodis, tee sinna avas talle Ang Lee film "Tiiger ja Draakon" (2000). Järgmisel aastal tuli esimene Hollywoodi roll Jackie Chaniga filmis "Rush Hour 2", järgnesid näiteks filmid "Hero", "Lendavate pistodade maja" ning "2046"; rolli eest filmis "Geisha memuaarid" tunnustati teda Kuldgloobuse nominatsiooniga. Korduvalt erinevatesse ilusate ja seksikate edetabelisse valitud neiu pole maha jätnud ka kodumaa filmitööstust, nii näiteks osales ta 2013. aastal rohkelt rahvusvahelist tunnustust pälvinud filmis "Suurmeister". **Kes?**

43. Kui heeliumiga jänese hääle tegemist on ehk paljud meist isegi proovinud, siis kas te teate, millega teha karu häält? Selleks sobib näiteks küsitav inertne gaas, mille tihedus on viis korda suurem kui õhul. Küsitav gaas on värvitu, lõhnatu, mittetoksiline, keemiliselt püsiv kuni temperatuurini 5000 °C ning tema molaarmass on 146,06 g/mol. Gaasi peamiseks kasutusala (karu hääle kõrval) on elektriisolatsioonid - kuna tema elektriline tugevus on õhu vastavast näitajast ligi 2,5 korda suurem (atmosfäärilise rõhu juures kustub elektrikaar, mille vool on 100 korda tugevam kui õhus samadel tingimustel), võimaldab see seadmete (trafode, võimsuslülitite) massi ja gabariite vähendada. Et aga küsitav gaas on ka üheks osooniaukude tekkepõhjuseks, on selle kasutust asutud piirama. **Milline gaas?** Lisame ka joonise gaasi molaarmudelid.

44. Vana-Vene kroonika *Jutustus möödunud aegadest/Povest vremennõh let* järgi olla novgorodlased 862 kutsunud valitsejateks kolm varjaagidest venda. Rjurik asus Novgorodi, Lineus Beloozerosse, kolmas vend Vana-Irboskasse (või Pihkvasse). Pole täit selgust, kas tegemist on legendiga või tõestisündinud looga. **Mis nime kandis varjaag, kes asus valitsejaks Vana-Irboskasse/Pihkvasse ning kelle valitsusalasse olla jäänud ka osa praegusest Eestist ja Lätist?**

45. Esimene 8000ne mägi, mis alpinistidele alistus oli Annapurna I (8091 m). **Kes juhtis seda ekspeditsiooni ja tõusis ka koos Louis Lachenaliga 3. juunil 1950 esimesena tippu?** 1919 – 2012 elanud mees oli 1958 – 1966 Prantsusmaa spordiminister, 1968 – 1977 Chamonix' linnapea, 1970 - 1995 ROKi liige ja alates 1995 auliige. Tema raamat *Annapurna – esimene kahekstuhandeline* ilmus 1980 ka eesti keeles.

46. Tähistamaks ERM-i 100-ndat juubelit asuti 2009. aastal Eesti teedel märgistama kunagisi kihelkonnapiire. Et aluseks võeti Eesti Vabariigi sünnihetkel kehtinud seis, jäid märgistamata kaks kihelkonda, mis loodi 1920. aastal. Üks neist eraldati Vändra kihelkonnast ning liideti Järvamaaga. Sealne kirik ehitati 18. sajandi I poolel Vändra abikirikuna, pildil nähtav praegune hoone rajati 1860. aastal. Peamiselt endise kihelkonna aladel tegutseb praegu samanimeline vald, ent täna kuulub ta Raplamaa koosseisu. **Milline kihelkond/vald?**

47. 1778 Berlinis sündinud arhitekt alustas 1809 tööd Tallinna linnaehitusmeistrina. Seal on tema kavandi järgi valminud nt praegune Õiguskantsleri kantselei hoone Kohtu 8, praegune Vanalinna Muusikamaja Uus 16c. Tuntumad tööd tegi ta siiski Soomes, eriti kui Aleksander I oli ta 1816 määranud Helsinki rekonstrueerimise komitee juhtivaks arhitektiks. Seal on tema projektitud muuhulgas linnavalitsuse hoone, ülikooli peahoone, Senati hoone, Toomkirik. **Kes oli see arhitekt?**

48. Seda 1. apr 1939 esimese lennu teinud suure tegevusraadiusega (3100 km) hävitajat peetakse üheks parimaks II ilmasõjas kasutusel olnud lahingulennukiks, kuigi planeeritud tippkiirust (620 km/h) ei õnnestunud saavutada. See oli võimeline õhku tõusma (ja maanduma) nii maapealsetelt lennuväljadelt kui lennukikandjatelt. Standardrelvastusse kuulus kaks 7.7 mm kuulipildujat ja kaks 20 mm kahurit. Aastatel 1940 – 1945 toodeti ametlikku tüübinime A6M kandnud lennukit ca 11 tuhat. **Mis nime all on see lahingulennuk rohkem tuntud? 1 punkt tootja eest.**

49. Pildil näete ühte tippkokk Gordon Ramsay tunnusroogadest, mille hinnaks tema restoranides on ~\$50 pluss kõik lisandid. Tegu on traditsioonilise Inglise liharooga, kus veisefilee on kaetud hanemaksapasteedi ning hakitud seente ja sibula massiga, pakitud lehttaignasse ja küpsetatud ahjus. Roog on oma nime saanud ühe Briti väejuhi järgi. **Milline roog?**
50. 2000. aasta Sydney olümpiamängude Eesti delegatsiooni kuulus vaid kaks naissportlast. **Kes?** Nad võistlesid samal spordialal, edukam küsitavatest sai 16. koha.

51. Kõik, kes tundsid pildil ära korallmao, peavad nüüd pettuma, pildil on hoopis üks teine madu. Põhja- ja Kesk-Ameerikas ning Lõuna-Ameerika põhjaosas levinud kägistajamadu on evolutsiooni tulemusena omandanud lihtsalt oma mürgisele sugulasele sarnase välimuse. Lihtsaim on neid eristada triipude järgnevuse järgi - kui korallmaol asetsevad punane ja kollane kõrvuti, siis küsitaval maal aga mitte. **Kes?** Õigeks vastuseks piisab perekonna täpsusest.

52. 1499 esmatrükis ilmunud *Calisto ja Melibea* *tragikomöödia/Tragicomedia de Calisto y Melibea*, mille autoriks peetakse Fernando de Rojast, oli pikka aega üks populaarsemaid kirjandusteoseid Hispaanias, mis levis tõlgituna laialdaselt ka mujal Euroopas. **Mis nime all on see teos rohkem tuntud?** See on keskse tegelase, kupeldajamoori, nimi. Sama nime kannab ka see Pablo Picasso maal 1903.

53. **Millist kaardimängu mängitakse Puškini jutustuses ja selle alusel loodud Tšaikovski ooperis *Padaemand*?** Tegemist on kahekesi (pankur ja mängija) mängitava puhta õnnemänguga, mis pärit 17.saj lõpu Prantsusmaalt ning mis oli 18.-19.saj Euroopa kõrgseltskonnas vägagi levinud. Meil kasutatakse selle mängu kohta kahte nime, millest üks seostub Portugali linnaga, teine teatud valitseja tiitliga. Kuid kummalgi pole mänguga mingit sidet - üldiselt arvatakse, et nimi tuleneb 17.saj Prantsuse õukonnas kasutat kaardimärgist. Samas on kaardimängu järgi saanud nime üks Yukoni kaevanduslinn.

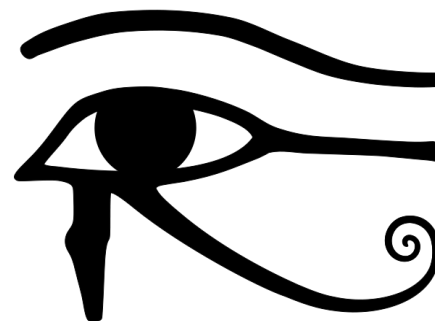
54. Teda peetakse tuntuimaks USA kokaks. Tema mõju Ameerika kokandusele kirjeldab fakt, et tema kööki säilitatakse Smithsoni Ameerika Ajaloo muuseumis. Kokakunstiga tegi teda lähemalt tuttavaks tema sõjaväelasest abikaasa, ja kui viimane saadeti teenima Prantsusmaale, liitus ta Le Cordon Bleu kokakooliga. Pariisis asus ta koos paari prantslannast kaaslasega tutvustama prantsuse kööki ameerika koduperenaistele. 1962. aastal andsid nad välja enam kui 700-leheküljelise raamatu "Mastering the art of French Cooking", millele ilmus mõned aastad hiljem ka järg. Teleekraanile ilmus ta 1963. aastal ning saade, kus ta õpetas oma varasematest raamatutest tuttavaid roogi valmistama, kestis kümme hooaega. 2002. aastal katsetas üks blogija aasta jooksul valmistada kõik tema esimese raamatu toidud, ettevõtmisest ilmus 2009. aastal ka film. Kokka kehastanud Meryl Streep nomineeriti rolli eest Oscarile. **Kes?**

55. Pärit vaesest Kreeka perest, kolis ta 16-aastaselt Inglismaale ning asus õppima Cambridge'i ülikooli. Pärast Cambridge'i lõpetamist kolis ta New Yorki ning abiellus miljonärist filmiprodutsendi ja meediamagnaadiga, kellest küll hiljem lahutas. Seejärel katsetas poliitkarjääri, ent peale selle läbikukkumist avas ta koos kaaslastega 2005. aastal omanimelise blogisaidi, et "viia lühikesed ja sisukad vestlused poliitikast, kultuurist, raamatutest, toidust ja seksist, mis muidu leidsid aset õhtusöögilaua või basseini ääres, laiema avalikkuse ette". 2011. aastal õnnestus tal müüa oma meediaettevõtteks kasvanud blogi 315 miljoni dollari eest AOL-ile, jäädes ise ettevõtet peatoimetajana juhtima. Tänavu augustis aga astus ta oma ametist tagasi, et tegeleda oma uue tervisebrändiga. **Kes?**

56. **Mis vokaalansambel esineb?** See Margo Kõlari 1996 asutet kollektiiv esitab vanu rahvakoraale, regilaulude töötlusi, eesti nüüdismuusikat. Nime on nad endale võtnud Hieronymus Boschi taiese järgi.
57. Peale Kevin Duranti klubivahetust tänavu suvel on Oklahoma City Thunderi klubi vedamine jäänud just tema õlgadele. Ehkki arvati, et klubi ootab ees suurem tagasilöök, suudab atleetlik mängujuht oma meeskonda endiselt konkurentsist hoida. Statistika kohaselt NBA-s enim palli valdav mängija on tegemas suurepärase hooaega, esimesest 22-st mängust sai ta koguni pooltes mängudes kirja triple-double'i (kolm kahekohalist statistilist näitajat), ja nii on hakatud ka vaikselt sahistama Oscar Robertsoni ainulaadse saavutuse (triple double hooaja keskmiste näitajate lõikes) kordamise võimalikkuse üle. **Kes?**
58. *Balaeniceps rex* on kuretaolise välimusega, umbes meetrikõrgune lind, kelle pea on väga suur ja nokk lai ning veidi paisunud. Talle nimegi andnud hiiglasliku noka abil sõelub ta veest kalu ning kastab oma mune, et kaitsta neid ülekuumenemise eest. Tema taksonoomia osas pole veel lõplikku selgust, oma sugukonna ainsa liigina kuulub ta praegu pelikanililste seltsi, ent on kuulunud ka toonekureliste hulka. Elutseb Aafrika keskosa soistel aladel, toitub suurematest kaladest, kuid ei ütle ära ka krokodillide ja varaanide poegadest. Ohustatud liikide hulka arvatud linnu kurnas on kuni kolm muna, kuid enamasti kasvab suureks vaid esmakoorunu, kes seejärel oma pesakaaslasi seni kiusab, kuni need hukuvad. **Milline lind?**

59. Kõsime maailmakuusat geoloogi ja vulkanoloogi, mitmete tulemägedest jutustavate aimeraatute ja -filmide autorit (eesti keeli *Kraatrid tules*, 1964). Tema eluaastad olid 1914 – 1998, rahvuselt tatarlane, sündis Varssavis, noorus- ja õpinguaastad kuni 1944 veetis Belgias, edasine elu ja töö (mis viis teda loomulikult mitmele poole maailmas) on seotud Prantsusmaaga. **Kes?**
60. Ta on Vana-Egiptuse ajaloo üks tähtsamaid ja märkimisväärsamaid jumalaid, taeva- ja päikesejumal, keda kujutatakse tavaliselt pistrikupeaga. Levinuima versiooni kohaselt on ta Isise ja Osirise poeg, kusjuures Isis sai käima peale alles peale Osirise tapmist Sethi poolt. Tema parem silm on Päike ja vasak silm on kuu. Makstes Sethile kätte oma isa tapmise eest sai tema vasak silm kannatada, seetõttu ongi meil kuu erinevad faasid. Silm raviti terveks, ning tema vigastatud ning tervendatud silma kujutabki kõrvalolev pilt, mis levinud amuletina peaks omama tervendavat ja kaitsvat jõudu. **Kes?**

61. Eks ole meilgi teatud ringkonnis kuulda, et valitsus ei arvestavat rahva tahtega. 1953 äsjaste sündmuste järelkajana loodud luuletuses *Lahendus* (avaldati esmakordselt 1959) on kirjas mõte: *kas poleks siis lihtsam, kui valitsus saadaks rahva laiali ja valiks uue. Kes nii kirjutas?*

62. Just pildil nähtava sportlase tõttu võib Usain Bolt kaotada ühe oma üheksast olümpiakullast. Pekingi olümpial antud dopinguproovide järeltestimisel leiti Jamaika 4 x 100 m teatejooksu avavahetuse jooksja poolt antud proovist keelatud stimulandi metüülheksanamiini jälgi. Kuni lõpliku otsuseni on ta veel teatejooksu kahekordne olümpiavõitja ning kolmekordne maailmameister, individuaalselt on tal ette näidata pronksmedal Moskva MM-ilt. Tema 100m rekord 9.78 asetab ta kõigi aegade edetabelis hetkel kuuendale kohale. **Kes?**

63. Täna 78 aastat tagasi lõhestati esmakordselt uraanituum. **Kes oli (koos Fritz Strassmanniga) selle pöördelise eksperimendi läbiviija?** Küsitav radiokeemik ja füüsik (1879 – 1968) oli juba 1906 – 1921 avastanud mitmed radioelementide isotoobid ning 1921 koos Lise Meitneriga protaktiiniumi. Nobeli keemiaauhinna pälvis 1944. Praegu antakse välja nii temanimelist auhinda, medalit kui ka rahumedalit. Juhuse tahtel kandis sama perekonnanime *Radioactive Boy Scout* – poiss, kes 17-aastasena üritas Michigani oma tagaaias ehitada tuumareaktorit.

64. Meie kliimas vajab see toreda väljanägemisega taim (*Eihhornia crassipes*) eluspüsimiseks omajagu poputamist, troopilistes veekogudes on aga tõeline nuhtlus, mis kasvatab kinni järvi ja jõgesid ning takistab laevaliiklust. Tema suured lehed on paksud, läikivad ja ovaalse kujuga. Veepeal püsib taim tänu ujupallikestele - leherootsu paksenditele. Juured on mustjad ja vees hõljuvad ning ei ulatu veekogu põhja. Kuivõrd taim omastab keskkonnast raskemetalle, kasutatakse teda reovee biopuhastina. On kasutatud loomasöödaks ning biogaasi ja väetise tootmiseks. Vartest saadavat kiudu kasutatakse punutiste (korvid, matid jm) valmistamiseks. **Mis taim?**

65. **Kes on piltide autoriks (rohkem pilte ekraanil)?** Küsitava (sünd 1963) tähelend sai alguse 17-aastaselt, kui Andy Warhol ta enda ajakirja tööle palkas. Lisaks fotograafiale (nii kommerts- kui ka fine art) on ta lavastanud teatrietendusi, vandanud dokkfilme (“RIZE”) ning muusikavideosid (ntx Moby “Natural Blues”).

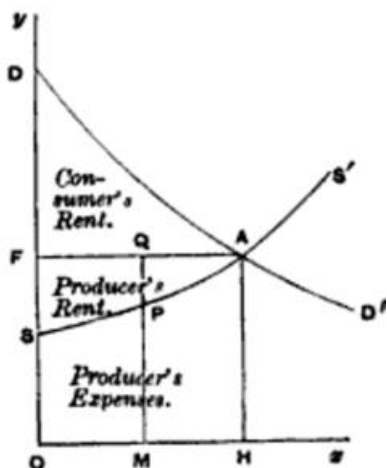
66. See on traditsiooniline India ja naabermaade (Nepali, Bangladesh) meeste riietus. Võetakse 2 – 5 m pikkune ühevärviline (jõukamad võivad servi kaunistada) kangatükk, mähitakse ümber puusade ja ükshaaval ümber kummagi reie, lõpuots tuuakse jalge vahelt läbi ja kinnitatakse vöö vahele. **Mis nime see kannab?**

67. **Kes on nende ebatraditsiooniliste I ilmasõja mälestusmärkide autor?** Üks neist asub Güstrow, teine Magdeburgi toomkirikus. See kujur (ka graafik ja kirjanik) elas 1870 – 1938, enne I ilmasõda lõi juugendskulptuure ja joonistusi. Pärast vabatahtlikuna sõjas saadud vapustusi pöördus ekspressionismi, mis tema puhul tugevasti hilisgootikast mõjutet. Loomulikult kuulutati mandunud kunstnikuks.
68. Ka Rio olümpia medalitabelis teise koha hõivanud Suurbritannial on olnud halvemaid aegu, näiteks Atlanta olümpial piirduti ühe kuldmedaliga. Saavutatud kuld oli pigem oodatud, sest tegemist oli kolmanda järjestikuse kuldmedaliga sel distsipliinil, ka maailmameistrivõistlustel oldi alistamatud alates 1991. aastast. **Millisel alal võitsid britid oma ainsa kulla Atlantas?** Spordiala 1p, täpne distsipliin 2p
69. Kuigi ta sündis 1914 Tomski oblastis, lõpetas Novosibirski Ehitusinseneride Instituudi ja saabus Eestisse alles 1948, sai temast Eesti talurahvaarhitektuuri teenekaim uurija. Ta oli Eesti Vabaõhumuuseumi loomise initsiaator, 1976 kaitses sel teemal doktoriväitekirja. Tema põhitöökoht oli siiski TPI (TTÜ) – dotsent, professor, kateedrijuhataja, emeriitprofessor. Suri 2005, tema 100. sünniaastapäeva tähistati muuhulgas suurejoonelise näitusega Rotermanni soolalaos. **Kes?**
70. Näete lippu, mis kuulus ühele 1920-1922 lühiajaliselt eksisteerinud poliitilisele üksusele. Küsitav Poola nukuriik loodi pärast Pilsudski korraldatud ning Lucjan Żeligowski juhitud mässu, mida toetasid Poola õhujõud, ratsavägi ja suurtükivägi. Järgnenud poliitiliste läbirääkimiste käigus jäi rahvusvaheline tunnustus saavutamata, ning 1922. aastal Poola de facto annekteeris küsitava piirkonna enda koosseisu. 1931. aastal tunnistas Haagi rahvusvaheline kohus piirkonna hõivamise rahvusvahelise õiguse rikkumiseks. **Kuidas oli selle moodustise nimetus?** Kui teate riigi pealinna, saate ühe punkti.

71. Kes oli Tartu Ülikooli (*Landesuniversität Dorpat*) rektor Saksa okupatsiooni ajal 1918? Tegu on nimeka arstiteadlasega (1851 – 1927), kes muuseas mõningail andmeil oli tänu oma pidalitõve alastele uurimustele ja praktilisele tegevusele ka tõsine pretendent Nobeli meditsiinipreemia. Tema onupoeg (1850 - 1932) oli nimekas kunstiajaloolane, kes 1905 alustas kapitaalset käsiraamatu *Handbuch der Deutschen Kunstdenkmäler* väljaandmist, mida tavakeeles kutsutakse tema nimega.
72. Vasakpoolisel joonisel kujutatud nõudluse ja pakkumise vahetava graafik on nime saanud oma autori järgi. Ta oli oma aja üks mõjukamaid majandusteadlasi (1842-1924), hinnateooria pioneer, kelle raamat "Majandusteooria alused" (1890) oli pikka aega Inglismaal olulisim majandusõpik. Küsitav neoklassikalise väärtusteooria üks rajajaid võttis majanduses kasutusele ka näiteks lühi- ja pikaajalise perioodide mõiste. Kes?

73. Keskel nähtav logo kuulub 1986. aastal Rootsis asutatud ettevõttele. Alustati suusariietest, täna peetakse oma sihtrühmaks aktiivseid inimesi, et neile toota kvaliteetseid rõivaid nii aktiivseks kui ka igapäevaseks kasutamiseks. **Milline firma?** Küsitava firmaga tekitab segadust 2000. aastal Hiinas rajatud sporditarvete firma, mis on keskendunud eelkõige korvpallivarustuse tootmisele. Hiina firma, mille varustust kasutavad ntx Tony Parker, Miloš Teodosić või Kristjan Kangur, kasutab kaubamärgina sõna, mis on küsitava ettevõtte nime esimeseks sõnaks. Rootsi firma nimi toob kaks punkti, vihjatud kaubamärk ühe.
74. Pildil näete Kirde-Vietnamis asuvat merelahte, mida sageli loetakse maailma kõige kaunimate lahtede hulka kuuluvaks ja millest 430 km² kuulub ka UNESCO maailmapärandi nimistusse. Lahes asub sadu erineva suuruse ja kujuga saari, kus paikneb hulgaliselt järvi ja karstikoopaid. Lahe kogupindalaks loetakse enam kui 1500 km² ja sealsete saarte arvuks peaaegu 2000, enamus neist koosnevad lubjakivist. Paljud saartest on väga omapärase kujuga - vaatamata oma väikesele pindalale vägagi kõrged, ulatudes merepinnast enam kui 100 m kõrgusele. 2012. aastal valiti Vietnami turismipärl ka seitsme loodusliku maailmaime hulka. Sama nime kannab ka lahe ääres paiknev enam kui 220 tuhande elanikuga linn. **Milline laht?**
75. 1983 jõudis tollase Noorsooteatri (Linnateatri eelkäija) lavale tol ajal üpriski skandaalne lavastus *Verinoor plika ja pilgeni klaas*. See põhines ühe omaaegse kultusluuletaja ja -muusiku loodud Fredmani epistlitel ja Fredmani lauludel. Nende pilalaulude sagedasimad teemad on seks ja joomine. Etenduse lavastas Kaarel Kilvet, kes ise ka koos Jüri Aarma ja Lauri Nebeliga laval oli. Kes oli see omaaegne (1740 – 1793) armastatud luuletaja ja muusik, kelle Fredmani epistlitest ja lauludest sündis etendus *Verinoor plika ja pilgeni klaas*. Eesti keelde on teda tõlkinud Mati Sirkel ja Ott Arder.

76. **Kes on pildil olev kultuuri- ja hõimuliikumise tegelane?** Hariduselt on ta filoloog, kuid lõpetanud ka Eesti Diplomaatide Kooli. Ta on olnud üks hõimuliikumise ja Eesti-Ungari Seltsi taastasustajaid ning Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liidu asutajaid. Alates 1990. aastast on ta juhtinud Avatud Eesti Fondi. Teda on autasustatud nii Eesti kui Ungari teenetemärkidega, Euroopa Liidu aasta kodaniku (2005) kui ka Aasta eurooplase (2010) tiitliga. Ta on Ungari aukonsul Eestis.

77. **Mis jõel asub pikim säilinud antiikaegne sild?** See sild asub Méridas, on ehitatud Traianuse aegu. Algselt oli sild 790 m pikk, kuivõrd silla otsad on mattunud mulla alla, siis praegune pikkus on 721 m. Jõgi on 818 km pikk (pikkuselt neljas Ibeeria/Pürenee poolsaarel), suures osas Hispaania-Portugali piirijõgi, suubub Cádiz lahte.

78. See Victoria-ajastu inglise mõtleja, Oxfordi professor (1819 – 1900) oli oma aja mõjukamaid kunstiteoreetikuid, kelle ideed olid aluseks prerafaelliitide kunstikäsitusele. Tema sotsiaalfilosoofilised ideed (kapitalismi kriitika kristliku sotsialismi vaimus) mõjutasid muuhulgas Lev Tolstoid, Oscar Wilde'i, Marcel Prousti, Mahatma Gandhit. Sooviga päästa töölisi industriaalsest võõrandumisest propageeris kunstikäsitöölise artelle, esimese säärase – Püha Jüri Gildi – asutas 1871. Põhja-Ameerikas asutati mitmeid tema ideedele tuginevaid utoopilissotsialistlikke kommuune. 40-aastaselt armus kõrvuni 10-aastasesse tüdrukusse (vihjeid sellele loole leiab Nabokovi *Lolitas*). Selle suhte lõplikule purunemisele 1870tel järgnesid vaimuhaiguse hood. Eesti keeles ilmus 2013 *Avatud Eesti Raamatu* sarjas tema *Arhitektuuri seitse lampi/The Seven Lamps of Architecture*. **Kes?**

79. Meie printeriga on endiselt kõik korras, hoopis pildil on mustanahaline kiiruisutaja. Tegemist pole sugugi niisama mehega – 2006. aasta Torino talimängudel sai 1000m distantsil temast kõigi aegade esimene mustanahaline talioümpiavõitja individuaalalal, neli aastat hiljem kuldas ta oma saavutust Vancouveris, Küsitava nimel on ka kolm olümpiaalade maailmarekordit, lisaks on ta kiiruisutajate isiklikke rekordeid võrdleva statistikatabeli Adelskalenderi meeste esinumber. **Kes?**

80. **Kes laulab?** RIAA andmetele tuginedes on tegemist edukaima sooloartistiga USA-s plaadimüügi järgi, edestades oma 138 miljoni müüdud plaadiga isegi Elvist.

Vastused :

1. Indrek Rohtmets (P)
2. Uruk (T)
3. Miombo (P)
4. Eero Aarnio
5. Toomas Kummel (poeg Peeter, laulis Liisa Kummel) (P)
6. Nora Ephron (P)
7. Kingsley Coman (P)
8. Alföld (T)
9. Trikster (T)
10. Königgrätz/Hradec Králové või Sadová/Sadowa lahing (T)
11. Feyerabend (P)
12. Taalamus (T)
13. Asgabat (Ašhabad) (T)
14. Armin Mueller-Stahl (T)
15. Ploomipuu (P)
16. League of Legends (P)
17. David Michael „Dave“ Mirra (P)
18. Cartagena (de Indias) (T)
19. Engelbert Dollfuss (Austria) (T)
20. The Moody Blues (P)
21. Andrievs Niedra (T)
22. Kreatiin (P)
23. Arnold Akberg (T)
24. Türi viin (T)
25. ETV „Rakett69“ võitjad (P)
26. Ljudmila Aleksejeva (P)
27. Canopus (T)
28. Jacques Prévert (T)
29. Rabona (T)
30. Jean Baudrillard (T)
31. Aidu (P)
32. Emmanuelle Riva (T)
33. Bokeh (P)
34. Tordesillase meridiaan (P)
35. Bonneville (T)
36. kokk Ženja (P)
37. Catalani pind (T)
38. Lucia di Lammermoor, Gaetano Donizetti (T)
39. Amelie Mauresmo (P)
40. Tkemali (T)
41. Anton Koovit (P)
42. Zhang Ziyi (P)
43. Elegas, väävel-heksafluoriid (P)
44. Truvor (T)
45. Maurice Herzog (T)
46. Kärü (P)
47. Carl Ludvig Engel (T)
48. Zero / Zeke (Mitsubishi) (T)
49. Beef Wellington
50. Jana Kolukanova, Elina Partõka (P)
51. Kuningmadu (P)
52. La Celestina (T)
53. Faro / vaarao (T)
54. Julia Child (P)
55. Arianna Huffington (Huffington Post) (P)
56. Heinavanker (T)
57. Russell Westbrook (P)
58. Kingnökk (P)
59. Haroun Tazieff (T)
60. Horos (P)
61. Bertoldt Brecht (T)
62. Nesta Carter (P)
63. Otto Hahn (T)
64. Vesihüatsint (T)
65. David LaChapelle (P)
66. Dhoti (T)
67. Ernst Barlach
68. Sõudmine, üksikaeru kahepaat (P)
69. Karl Tihase
70. Kesk-Leedu Vabariik, pealinn Vilnius
71. Karl (Gottfried Constantin) Dehio (T)
72. Alfred Marshall (P)
73. Peak Performance (P)
74. Carl Michael Bellman (T)
75. Halongi laht (P)
76. Mall Hellam (P)
77. Guadiana (T)
78. John Ruskin (T)
79. Shani Davis (P)
80. Garth Brooks (P)